

"Proletarec je"
delavski list za
misleče čitatelje.

PROLETAREC

OFFICIAL ORGAN JUGOSLAV FEDERATION, S. P.

GLASILLO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

GLASILLO
PROSVETNE
MATICE J.S.Z.

NO. — ŠT. 1325.

Entered as second-class matter, December 8, 1907, at the post office
at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

CHICAGO, ILL., 2. FEBRUARJA (FEBRUARY 2,) 1933.

Published weekly at
2629 W. 26th St.

LETO — VOL. XXVIII.

REAKCIJA ZAHTEVA IZJEMNE NAREDBE

GONJA POD MASKO PATRIOTIZMA IN AMERIKANIZMA PROTI NAPREDKU

Samopostavljeni "sodniki".—Lojalnost komu?—Vlo-
ga Ameriške legije.—Bedasto nazadnjaštvo

Kapitalizem, ki je povzročil to krizo in z njo gorje, ki te-
pe milijone in milijone ljudi, je diskreditiran. Vselej pa, kadar
je ne vrnosti, da se ljudski gnev obrne proti njemu in
njegovim interesom, se odene z ameriško zastavo, nataknje si
masko patriotizma, in začne z gonjo proti "foreignerjem" in
prevrtnim elementom, "ki izpodkopavajo temelje ameriškim
institucijam".

Kaj pravzaprav so "ameriške institucije"?

Kapitalistični sistem npr. je "ameriška institucija". Svet-
ost privatne lastnine je od nekdaj razglašana za naizrazitejšo
ameriško institucijo. Kapitalistični sodni aparat, korupcija in
graft so tudi "ameriške institucije".

Ako se boriš proti kapitalistični justici, proti profitarstvu in izkoriščanju, proti korupciji in graftu, te bodo profesionalni samopostavljeni patriotični sodniki gotovo proglašili za "prevrten element". In ako si priseljenec, ti vržejo še
ocitek, da će ti tu ni povolj, lahko greš, ali pa ti celo za-
groze z deportacijo.

Kapitalisti imajo za patrio-
tično gonjo svoje firme. Dve najbolj arogantni sta Ameriška legija in pa "Hčere ameriške revolucije" (kako slepilno imen!) Včasi si pomagajo še s kakim KKK, ali pa z izjemnimi zakoni, ki smo jih občuti med vojno in še več let pozneje in ki jih vlada vsak čas lahko obnovi, če bodo "prevrtni ele-
menti" preveč ogrožali "red in mir" in ce postanejo "prene-
vareni ameriškim institucijam".

Prošli teden je časopis pre-
cej pisalo o poročilu amerika-
nizacijske komisije Ameriške
legije v Illinoisu, v katerem so
navedene razne organizacije,
vključivši cerkvene, katere ob-
sojajo sedanji blazni izkoriščevalni sistem, za zaveznice Mos-
kve! "Hčere ameriške revolu-
cije" pa so se nedavno pro-
slavile s protestom proti pri-
hodu slovitega učenjaka in pa-
cifista profesora Einsteinu v
Zed. države. Obe organizaciji
vzdržujejo privaten interes in
obe sta fanatični braniteljici
"pravega amerikanizma" in
"ameriških institucij."

Omenjeni "amerikanizacij-
ski departement" illinoiske Ameriške legije proglaša ljudi,
kot so Clarence Darrow, Her-
bert J. Friedman in Jane Ad-

REZERVNI SKLADI ZA
DIVIDENDE PLAHNE,
ZGUBE SE KUPIČIJO

Eugene G. Grace, pre-
ident Bethlehem Steel korpo-
racije, je na občnem zboru
delničarjev dejal, da je kri-
za bržkone "doseglj dno".
Tudi lanskega januarja so
rekli, da je dno že doseženo,
in da začnemo plezati nav-
zgor. Grace je povedal del-
ničarjem tudi žalostno novo-
co, da znača zguba omenje-
ne kompanije v prošlem le-
tu nad \$19,000,000. Preje-
so take korporacije plačevale
dividende iz ogromnih re-
zervnih skladov, ki pohaja-

Bethlehem Steel korpora-
cija je lani obratovala le 13
odstotkov svoje kapacitete.
Predno bi mogla beležiti
profit, bi bilo treba obrat
zvižati nad 40 odstotkov
njene produktivne moči, to-
da ni naročil. Tako se nam
"kapitani" industrije pred-
stavljajo nenamenoma za
zelo slabe kapitani.

Joseph Snay obolel

Is Bridgeporta, O., poročajo, da je
Joseph Snay, znani socialistični agi-
tator in društveni delavec, težko o-
bolel. Poslan je bil v bolnišnico v
Martins Ferry. Upamo, da kmalu okriva. To je želja vseh njegovih
številnih prijateljev in sodržev.

IZGREDI BREZPOSELNH SE MNOŽE

Potrežljivost in udanost med brezposelnimi gineva. Dolgo so verjeli in obljube demokratov in republikancev, ki so zagotavljali, da se prosperitehta že vraca izza vogala, ampak v resnici je kriza čezdalje hujša. Pred uradi, kjer zaslujujo brezposelne, kadar

vlagajo aplikacije za pomoč, in pred poslopji, kjer dele podporo, prihaja pogosto do demonstracij in bojev s policio. Na tej sliki so demonstranti pred pomočno postajo na 2836 W. North Ave. v Chicagu. Vsi po-
možni uradi so zastraženi.

POLDRUGA MILIJARDA DOL. V POMOČ KORPORACIJAM

Banka in železnice prejele največ.—Neusahljiv vir—
R. F. C. je največja banka v deželi.—Delavci prezrti

Rekonstrukcijska finančna korporacija, ki je vladna ustanova, je do tega meseca posodovala in odobrila posojil nad dve milijardi dolarjev. Posluje 10 mesecev in v tem času je postala največji finančni zavod v deželi. Največja privatna banka v Zed. državah je Chase National Bank v New Yorku, ki ima eno milijardo 700 milijonov dolarjev imovine, posojil pa ima 860 milijonov dolarjev, ali milijardo manj kot pa federalna rekonstrukcijska finančna korporacija. Bankam je posodila blizu 750 milijonov, ali izmed teh jih je mnogo vseeno propadlo. Železnicam je posodila 225 milijonov, insurance kompanijam 66 milijonov, in finančnim zavodom, ki posojujejo na zemljišča in poslopja, nad 81 milijonov. Stavbinska in posojilna društva so dobila čez 66 milijonov dol., ostalo pa večinoma korporacije, ki posojujejo na farme ali se počajo s prekuvovaljanjem poljskih pridekov. Ta posojila so bila odobrena in dana v prvih petih mesecih, od kar je kongres ustanovil Rekonstrukcijsko finančno korporacijo, pozneje pa je razposodila še pol milijarde.

Kapijalisti, ki se proglašajo s svojimi bedastimi plačilnimi patrijoti za varuhu patriotizma, hočejo od prebivalstva, da je lojalno Zed. državam. Ampak ne deželi kot taki, pač pa razredu, ki jo posude: torej kar oni zahtevajo, je lojalnost kapitalizmu.

Glasovi iz reakcionarnih vrtov, ki hočejo, da naj se

oblasci zgane proti radikalizmu in rdečkarstvu, se množe. Povajajo se nove skupine patriottov, ki groze, da bodo same posege proti prevrtnem s svojo močjo. Znaki fašistične reakcije v Zed. državah se množe in za delavstvo je potrebno, da se organizira in da je na straži.

"Glavni dobitek" v

Chicagu

Dramski odsek kluba št. 1 vprizori v nedeljo 5. februarja ob 3. pop. v dvorani CSPS v Chicagu Fr. Lipahovo komedijo v 3. dejanju "Gavni dobitek". Po predstavi bo zabava. Igral bo J. Kochavarjev orkester.

Nov list brezposelnih

V Chicagu je decembra meseca 1932 začel izhajati list "The New Frontier", ki ga izdaja Chicago Workers' Committee on Unemployment. Dopoljuje vanj večinoma socialistične nakazal posojilo z odobrit-

Uspehi socialistov na
Dunaju so naša šola

N OVEMBRA prošlo leto je socialistična stranka na Dunaju začela s kampanjo, da pridobi 10,000 novih članov. Koncem istega meseca jih je dobila že 13,087, med njimi 6,182 moških in 6,905 žensk, torej nad tri tisoč več kakor pa si jih je določila.

Socialistična stranka Zedinjenih držav si je tudi dala nalogu, da pridobi skozi vse to leta v vseh krajih dežele istotako 10,000 novih članov. Ako je zmogla soc. organizacija enako nalogu v mestu, ki ima dva milijona prebivalcev, jo bo članstvo naše stranke v deželi, ki šteje 122,000,000 prebivalcev, toliko laže.

Sestinestdeset odstotkov izmed vseh volilcev na Dunaju voli socialistično. V Zedinjenih državah le dobra dva procenta. Štiri petine moških in dve petini žensk izmed vseh, ki volijo socialistično na Dunaju, je včlanjenih v socialistični stranki, medtem, ko pride v Zed. državah na vsakega organiziranega člana soc. stranke 56 NE-ORGANIZIRANIH socialističnih volilcev.

V Avstriji sodelujejo s socialistično stranko delavske unije, delavsko kooperativno gibanje in delavske telovadne organizacije. Nikjer na svetu ni socialistično gibanje tako vzorno, vplivno in močno, kakor na Dunaju, a v zameno proporčnost za merilo.

Dunajski socialisti imajo liste vseh vrst, svoje tiskarne, svoje zadruge, svoje domove in vse druge slike ustavne. Intelektualno je socialistično delavstvo na Dunaju višje kot kjer koli na svetu. Boriti pa se mora z enako težkimi ovirami, kakor socialistične stranke v drugih deželah. Vzlic temu so uspešnejši, kar je zasluga njihove delavnosti, njihove discipline in preudarnosti. Socialisti v Avstriji so v borbi zato, da ZMAGUJEJO, ne samo radi opozicije. S svojim gospodarstvom in reševanjem socialističnih problemov na Dunaju so obrnili nase pozornost vsega sveta.

Kar so s premišljenim, vztrajnim delom dosegli socialisti na Dunaju in drugod po svetu, kjer beležijo uspehe, LAHKO DOSEŽEJO tudi v Zed. državah.

Dolžnost vseh socialističnih klubov je, da svojo agitacijo urede po načrtu, ki smo ga priporočili v prejšnji številki Proletarca. Le ako se socialistične agitacije lotimo Z ODLOČNOSTJO, kakršna mora prinesi uspehe, bomo postali stranka, ki bo sposobna prevzeti Zed. države za socializem.

SOCIALISTI V BOJU PROTIV JAPONSKEMU IMPERIALIZMU

Socialistična-delavska internacionala deluje bolj kot katolički drugi faktor proti japonskemu imperializmu in prisika na evropske vlade, da ustavijo krvavi ples japonskih generalov. Vzlic temu znane mu dejstvu pa komunistično časopisje vseeno piše nasprotno. Ne le to, nego je pred tedni zagnalo v svet vest, da reprezentant japonskih socialistov Bunji Suzuki potuje po svetu in brani japonsko politiko na Kitajskem. K temu je komunistični tisk dodal še običajno tirado laži, kako Suzuki nastopa na shodih pod pokroviteljstvom socialističnih strank in da mu dajejo moralno podporo v njegovem izdajalskem poslu.

Kaj je resnica v stvari? Na Japonskem ni ne zdaj, niti ni prej socialistične stranke, ki bi bila pripadala socialistični-delavski internacionali. Ta-kovzano delavsko gibanje na Japonskem je samostojno in ima z inozemstvom le intelektualne vezi. Zato Bunji Suzuki ni reprezentant japonske socialistične stranke, ker je v načem pojmovan besede sploh ni. Socialistične stranke po svetu za njegovo tolmačenje

Dohodki železnic

Dohodki ameriških železnic v prevažanju tovora so naza-
doveli milijardo dolarjev na
leto. Večina prog je imela v
prošlem letu izgubo, ki znača skupno okrog 200 milijonov
dolarjev.

32 tisoč avtov ukradenih

Leta 1932 je bilo v Chicagu ukradenih 32,036 avtomobilov.

List za interes delavskega ljudstva.

Izhaja vsak četrtek.

Indaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba,
Chicago, Ill.Glasilo Jugoslovenske Socialistične Zveze
NAROČNINA: Zdajšnjih državah za celo leto \$3.00;
za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.
Inesemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za priobčitev
v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Thursday by the Jugoslav Workmen's
Publishing Co., Inc.
Established 1906.Editor Frank Zeltz
Business Manager Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States, One Year \$3.00; Six Months \$1.75;
Three Months \$1.00.—Foreign Countries, One Year
\$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

3080 W. 26th ST., CHICAGO, ILL.
Telephone: Rockwell 2864.

—546

Nenositni imperializem

Vsa zgodovina potrjuje, da ni imperializemu nikdar dovolj. Čimveč porabi, toliko bolj se mu poveča appetit. Japonci so si pravno osvojili le posamezne kose in si delili z drugimi imperialističnimi silami vpliv in koncesije na Kitajskem. In čimveč so jih dobili, več so zahtevali novih. Appetit japonških militaristov pa je končno postal tolksen, da je pozabil na Kelloggov pakt, na dogovor v ligi narodov in druge mirovne pogodbe ter začel z vojno v Mandžuriji ne da bi jo napovedal. In ker je ni napovedal, ne more nihče "uradno" trdit, da je Japonska v vojni proti Kitajski. Tako si je osvojila Mandžurijo in ob enem pripovedovala svetu, da ima v Aziji in povsod edino mirovne namene. Zagotovila je vlade, da nima osvaljnih ciljev, in istočasno je japonska armada prevzela oblast v Mandžuriji in zdaj osvaja še sosednje kitajsko province Jehol. Povsod na Kitajskem si odpira vrata za nadaljnja osvajanja.

V Evropi pa vodi najbolj agresivno imperialistično propagando Mussolinijev fašizem, ki ruje in intrigira v namenu, da si podvrže Balkan v prid italijanske trgovine in si osvoji velik kos Jugoslavije. Ce bi se japonski generali in fašistični glavarji mogli kaj naučiti iz zgodovine, bi vedeli, da vsaka imperialistična država s svojimi invazijami in provokacijami prej ali slej uniči samo sebe.

"Inflacija" dolarja

Ker medicine, kot je rekonstrukcijska finančna korporacija, home loan banka, federalna pomoč farmarjem in slične "rešilne akcije" ne morejo privabiti "prosperitet", so se mnogi poslanci in razni ekonomi zatekli k agitaciji za inflacijo dolarja. Natisnese za milijard papirnatih dolarjev brez da bi imeli za seboj pokritje v zlati kovini, in tako se vrednost povprečnega dolarja zniža, vlada pa pride k denarju brez da bi si ga izposodila ali povečala davke.

Inflacija "do gotove meje" bi bila morda pravljiva in vlada jo v raznih oblikah že izvaja. Ko začne se tiskati denar, pa se lahko pripeti, da bo padal dolar hitreje kar, ko pa bo mogla vlada tiskati nove. Tako se je primerilo v Nemčiji. Država se je res iznenabila notranjega doha, ljudstvo pa je stalo s pomimi žepi papirnatih mark v procesijah pred trgovinami in stradal. Vzlie takratni inflaciji so kapitalisti v Nemčiji še vedno kapitalisti, mnogi delavci in posebno še srednji sloji pa so prisli največ vsled inflacije ob vse. Isto se je pripetilo stotisočem, ki so imeli svoje prihranke ali imovino v avstrijskih krovah. Preje jih je bilo pet za dolar, po inflaciji pa kolikor jih je kdo hotel. Uspejnejše sta izvedeni manjšo Francija in Italija. Delavec pa je več na izgubi kot na koristi, ker prejema nižje plače in ker mora valed teži v slabih razmerah. Sploh pa kapitalizmu tudi inflacija ne bo rešila.

Tatovi in zvezne

V Chicagu je bilo lani ukradenih okrog 83,000 avtomobilov, od katerih jih je policija sicer mnogo našla, toda večinoma šele potem, ko so tatovi vzeli proč kolesa in druge avtne pritikline. Stroški avtomobilov, ki jih tatovi na omenjeni način oberejo na mestu v času, ko je lastnik odsoten, pa je še veliko večje.

Cemu v bližnjem Milwaukeeju ni takih tatvin—ozioroma so le redke? Zato, ker se kraja ne izplača drugače, kakor če imajo tatovi priliko plen prodati. V Chicagu imajo take prilike. Trgovalci, ki od tatov sprejemajo ukradeno avto, jih prebarvajo, jim izmenjajo stroje ali vsaj izbrišejo številko na stroju in napravijo par drugih sprememb, pa ga postavijo na trg. Druge trgovine pa kupujejo od tatov kolesa in razne avtne pritikline. Policijam je znana vsaka trgovina v ekrožu, v katerem vrše službo. Za vsakega trgovca z avti vedo, da li je v zvezi s tatovi ali ne. V Milwaukeeju policija vsled budne socialistične oblasti ne dopušča trgovin, ki bi kupovale ukradeno blago, zato je tudi tatvin prav malo in levcica zavarovalnikov kompanij je vsled manjšega rizika toliko nižja.

Japonci pobijajo civilno prebivalstvo v osvajanju kitajskih provinc

Zgodovina delavskega gibanja na Slovenskem

PRIREDIL ANTON KRISTAN

(Nadaljevanje.)

Delegati so najprej podali poročila o razmerah v svojem kraju. O delu v Trstu sta poročala del. Fr. Marn (ki še živi v pokoju v Ljubljani, star nad 70 let) in Lokar; gibanje se je začelo v maju 1894, ali težko je delo, ker je treba v treh jezikih zadoščati potrebam treh narodnosti (Nemcev, Slovencev in Italijanov), ali "uspehe imamo kljub šikanam in prestavljivam". Del. Steržina je podal poročilo iz Ljubljane. Železniška organizacija se je ustanovila 27. avg. 1894 s 240 članimi, ki so v enem letu narasli na 700. Govornik se je pritoževal proti nasilni agitaciji duhovništva zoper delavsko strokovno organizacijo, zlasti zoper list "Delavec", proti katemu se uporablja in pričnika in spovednica. Kako zločinska je ta agitacija proti prepotrebi delavški organizaciji, se vidi iz dejstva, da delajo delavci v skladislu še od 6. ure zjutraj do 9. ure večer, postajni prometni personal pa po 24 ur... O Mariboru so referirali Fleischer, Pugl in Mayer, ki so podali statistične podatke o slabih plačah: delavci na progi dobre, če delajo, po 70 do 80 krajcarjev na dan, če pa ne dobre dela, so zastonji prišli "na delo". Ženske dobe na mesec od 3 do 4 fl. O delu na progi St. Peter-Reka je poročal Krenn, ki je tožil nad klerikalno agitacijo zoper "Delavca". Duhovni so se vrgli na žene železničarjev in jih zlasti pri spovedi in tkzv. spraševanjih obdelujejo z vso avtoriteto, da naj pregovore može, da ne bodo člani organizacije in da ne bodo brali več "Delavca". Uprava južne železnice seve da je nagrade za tako delo. Prosi, da se "Delavca" po mogočnosti poveča.—Del. Ropas iz Celja je povordil, da se mora mlada železniška organizacija boriti proti slovenskim narodovcem, nemškim nacionalcem in krščanskim socijalcem. Vendar je od 96 delavcev 85 organiziranih. Organizirali smo tudi društvo kovinarjev in "konzumno društvo delavcev" v Celju. Delavci v skladislu delajo po 24 ur z odmorom treh ur. Dobe po 90 krajev.

gotova mala društva, da bo zmagala njihovim pristašem zagotovljena. Izgleda, da hočejo gotovi ljudje vpraviroriti na stroške članstva enako komedijo na konvenciji SNPJ kakor so jo na prošli konvenciji HBZ v Garyju.—R.

Kazalo proti dvorani ČSPS

Chicago, Ill. — Kazipot v nedeljo 5. februarja drži v dvorani ČSPS na 1126 W. 18th St., kjer bo vpravljena znana trijeanska komedija "Glavni dobitek". Citali ste o njej lahko v prejšnjem številku Zagovarjanja vas, da boste na tej predstavi imeli zabavo, kakršno si človek res želi v teh časih namreč, pomembili boste na vse težkoči, ki jih vas povzroča sedanja kriza.

Predstava se prične ob 8. pop. Prosimo vas, da pridete točno, igraci in igralke pa bodo storili isto — namreč igro točno pričeli ob dočasnem času.

Povabite znajance in prijatelje na predstavo. Zabavali ste se pravzaprav tako in še boljše boste na tej. Vstopnice v predprodajo so po 50c in pri blagajni 75c. Ako jih nimate, naročite jih telefončno ali pa z dopisico v usad Proletarca. Pri blagajni v dvorani vas bodo čakale v kuverti z vašim imenom in plačate jih blagajniku po predprodajni ceni. Naročite si jih lahko tudi pri tujnici klubu Petru Berniku, in imajo jih vse člani in članice klubu.

Na to predstavo vabimo tudi odbornike SNPJ, ki pridejo na sejo gl. odbora.

Po predstavi bo plesna in prostabava. Igral bo John Kochevanje orkester.

ZELO ZGOVOREN SENATOR

Senator Huey P. Long iz Louisiane, kateremu so nadeli priimek "Kingfish", je vodil v senatu deset dni obstrukcijo proti predlogi, ki bi dovoljeval velikim bankam ustanavljati podružnice po vseh Zd. državah. Z dodatki so jo spremenili v toliko, da smejo takovzvano narodne (National) banke ustanavljati podružnice le v državi, v kateri poslujejo, in edino, če imajo isto pravico državne (State) banke. V tej formi je bila v senatu sprejeta še ko je bila zlonajena opozicija senatorja Longa, kateri je govoril ure in ure dan na dan. On nasprotuje predlogi v interesu malih neodvisnih bank. Huey Long je zelo "radikal" v besedah, govoriti proti bogatščem, nima pa nikakega načrta za preurejeno sistema. Kako slabo je poučen o potreblju ljudstva in o bankarstvu, se pokazal tudi v svoji obstrukciji proti imenovanji predlogi za reformiranje bančnega sistema. Oči, da so malo lokalni bankirji največ pripomogli k zgradbi ameriških bogastev in zato se jih ne sme žrtvovati velebankom. Toda malih bank velje temu ne bo resil, ker so ali propadli, ali pa so jih prevzeli velebanki, ki so na indirekten način Huey Long v svojem radikalizmu torej zelo slabo nastopa ljudske interese.

(Dalje prihodnjič.)

P. ZOLA:

RIM

Poslovenil Etbin Kristan.

(Nadaljevanje.)

Končno je prišel izpredvod. To je bila velika, napeto pričakovana znamenitost, po kateri je vse hrepenelo, da bi jo moglo pozdraviti in se ob njej navduševati. In ko se je izpredvod prikazal, je izbruhnilo silovito odravjanje, kakor v gledališču, če nastopi priljubljen igralec v veliki vlogi, ki gane vsako srečo; radostni hrup se je dvigal v višavo in se razlegal pod oboki. A ta prikaz se je tudi preudarno uredila kakor v gledališču, da se je zagotovil popoln uspeh v krasni okoliši. Sestavil se je izpredvod za kulami, v Capella della Pieta, v prvi kapeli desno pri vhodu; da je mogel dospeti tja, se je moral Sveti oče, ki je prihajal iz svojih bližnjih sob skozi Capella del Sagramento, skrivati za zavesami ladje, ki so na ta način služile kakor zastor ozadja. Tam so ga pričakovali kardinali, nadškofi, škofi, ves papežev dvor, že razvrščen po razredih in skupinah hjerarhije, in pripravljen, da odkoraka. In tedaj je vstopil izpredvod kakor na znamenje baletnega mojstra skozi veliko ladjo in se slovesno pomikal od konca do konca, od srednjih vrat do oltarja konfesije, skozi dvojno ograjo vernikov, ki so sledili to krasoto glasneje in glasnejše ploskali, čim više se je dvigala blaznost njihovega ponosa.

Bil je slavnosten spored, kakšen je veljal že od davnine: Križ in meč, švicarska straža v veliki uniformi, lakaji v škrlnati "Zimarra", počastni komorniki v noši Henry II., kanoniki v čipkastih korarskih srajcach, predstojniki verskih občin, apostolski protostojniki, nadškofi in škofi, ves papežev dvor v višnjevi svili, kardinali v škrlnati in s Cappa magna, korakajoča po dva in dva v dolgih presledkih. Potem so prišli, zbrani okrog Njegove svetosti, častniki vojaškega spremstva, prelati tajnih predstov, monsiniorji dvorni predstojniki, monsiniorji komorniki, vasi visoki dostojanstveniki Vatikana in ob prestolu astirajoči rimski knez, tradicionalni in simbolični branitelji cerkve. Na nosilnici, katero so čevali Flabelli s svojimi dolgimi pahljačami iz perja, je sedel Sveti oče, odet s svetimi oblačili, ki jih je oblekel v Capella del Sa-

gmento, z naramnico, s korarsko srajco, štoto, belim mašnim piaščem in z belo, bogato pozlačeno mitro, dvemi iz Francije prinesenimi darili izredne krasote. In ko se je približal, so se dvigale vse roke in še bolj hrupno ploskale; skozi okna pa je lilo valovje svetlega sonca.

Pierre je dobil nov vtisk o Levu XIII. To ni bil več zaupljiv, trudni, radovedni starec, ki se izprehaja ob roki brbljavega prelata po najlepših vrtovih sveta. Tudi ni bil Sveti oče v rdeči pelerini in papeževi čepici, ki je očetovsko prejemal romarje, ki so mu prinašali celo premoženje. Bil je pontifex, vsegamogodi mojster, Bog, ki ga časti krščanstvo. Kakor z dragulji posuta podoba je sedel na nosilnici. Njegovo tenko, voščeno telo je bilo videti v belem, s težkimi zlatimi vezeninami okrašenem oblačilu, kakor odreveno in je izražalo hjeratično, ponosno negibnost, kakor podoba malika, ki se je tekom stoletij posušila in zarjavela v času: tev. Le oči so živele v mrtvi leseni obrazu — oči kakor dvoje črnih, žarkih diamantov, strmečih od zemlje v daljavo, v neskončnost. Nobenega pogleda ni imel za množico in oči ni poberal ne levo ne na desnemu; bil je v nebesih in ni vedel, kaj se godi pod njegovimi nogami. In ta malik, ki je bil kljub plamentiju oči videti kakor balzamiran, slep in gluhi, ki na videznu ni ne videl ne slišal besneče množice, skozi katero so ga nosili, je zadobil nekakšno strašno veličanstvo, vznemirljivo veličino, vso odreveno dogme, vso negibnost predaje. Izkopali so ga z vsemi povezami in leto se ga držale pokonci. Kljub temu se je Pierru zdelo, da je papež bolehen, utrujen; nedvomno ga je zopet napadila mrzlica, o kateri je včeraj pričovedoval monsinior Nani, ko je slavil pogum in veliko dušo tega štirinosemdesetletnega starca, ki je živel le vsled volje do življenja v visokosti svoje narave.

(Dalje prihodnjič.)

Žito za kurjavo

Poročajo, da so v okrajema Douglas in Moultrie v Illinoisu pokurili štirideset tisoč bušiljev koruze, v namenu, da preostali dvignejo cene. Farm bureau omenjenih dveh okrajev je pripravil farmarjem drugod, da naj store isto, pa bodo preostanek dražje pridelati.

Na enak način so uničili tisoče in tisoče bušiljev pšenice. Nad trideset milijonov ljudi pa strada kruha.

Mednarodno delavsko gibanje

Sila II. internationale. Belgijski socialisti Vandervelde je imel v Parizu predavanje, v katerem je dokazal, da socialistična misel napreduje. Kljub vsej ogromni krizi steje danes politična II. internacionala 6,300,000 članov, strokovna internacionala pa 14,000,000 članov. Za demokratični socializem pa glasuje po svetu nad 26,000,000 ljudi. V poštovanju moramo, da mnogokrat delavstvo še nima političnih pravic. Iz te številke pa je razvidno, da je socialna demokracija najmočnejša stranka sveta. K socialističnim strankam pa še lahko stojimo norveško, irsko, japonsko, južnoafriško in avstralsko delavsko stranko.

Ojačanje bolgarske socialne demokracije. Na kongresu bolgarske socialne demokracije se je ugotovilo, da je število članov poraslo za 1500. Stranka ima sedaj 19,465 članov. Socialistična federacija, ki se je 1926 odcepila od stranke, se je zopet združila z njo. V centralnem odboru se je izvršila volitev soglasno in sta izvoljena med drugimi sodruga Janko Sakarov in K. Pastuhov.

Kongres madžarske socialistične stranke se je vršil dne 6. do 9. januarja v Budimpešti. Kongresa so se udeležili tudi zastopniki drugih dežel, tako na primer avstrijski in čehoslovaški. Dnevnai red je obravnaval politični položaj, stranki, organizacije stranke in gospodarske probleme.

Ogrska pravica. Proti ogrski socialistični "Nepszavi" je uvedlo državno pravništvo do slej 749 tiskovnih tožb. V mitemu leta 94. V letu 1932 je bil list devetkrat zaplenjen in dvakrat prepovedan.

Pogodba o nenapadanju med Vanderveldom in Stalinom. Glasilo čeških socijalnih demokratov "Pravo Lidu" predлага, naj bi se analogno sovjetsko-francoski pogodbi o nenapadanju, sklepali tudi med drugo in tretjo delavsko internacionalo slična pogodba o medsebojnem nenapadanju. List meni, če

sovjetska vlada lahko s kapitalističnimi državami sklepa tako pogodbe, bi to tem lažje mogla storiti s predstavnico večine evropskega delavstva. Obe stranki naj bi se zavezali, da v bodoče ne bodeta druga proti drugi vodili nobenih sovražnih akcij in druga drugi priznali nedotakljivost svojih strankinih in organizacijskih mej in se ne vtikal v politična in taktična načela sopodpisnice, kakor

to priznavajo tudi Litvinove pogodbe kapitalističnim vladam. To bi bila zaenkrat najboljša rešitev enotne fronte proletarijata. Glasilo čeških komunistov "Rude Pravo" pa stavi take pogoje, da postaja predlog "Pravo Lidu" iluzorjen. — Del Politika.

Listnica uredništva

Prošli pondeljek je nam bilo dostavljenih izredno mnogo dopisov. Priobčeni bodo večinoma v prihodnji številki, ker v tej ni bilo več prostora.

Dramski odsek kluba št. 1 J.S.Z., Chicago, III., vprizori

v nedeljo popoldne 5. feb.

v dvorani ČSPS, 1126 West 18th Street

komedy v treh dejanjih

'GLAVNI DOBITEK'

Spisal Fr. Lipah

OSEBE:

BOŠTJAN BRVAR, profesor v pokoju Andrew Miško
MATILDA, njegova žena Mimie Omahen
BRANKO, njun sin, tehnik Johnny Kochevar
SIMON KOCJANIČ, krojč John Hujan
AGATA, njegova žena Mary Udovič
VLADIMIR BABIČ, ravnatelj banke Anton Andres
MARICA, njegova hči, visokošolka Alice Artach
MARJETA, sestrica Brvarjeva, branjevka Anna Miško
KRIŠTOF, Brvarjev daljni sorodnik z dežele Frank Udovič
ANČKA, služkinja pri Brvarjevih Mary Andres
PRVI DJAK Frank Wegel
DIJAKI PEVCI Moški zbor "Save"

Vrni se v sedanji dobi, v mestu.

Vsi tri dejanja v Brvarjevi hiši.

Režiser: Andrew Miško Suflera: Katka Zupančič

Vstopnice: V predprodaji 50c, pri blagajni 75c.

Pričetek ob 3. pop. Dvorana odprta ob 2:30.

PO PREDSTAVI PLES IN PROSTA ZABAVA.

Igra John Kochevarjev orkester.

Debata v Detroitu

Detroit, Mich. — Mladinska odsekova klubov št. 114 in 115 JSZ sta določila, da bomo imeli v soboto 25. februarja debato. Ko si bosta debatorja predmet izbrala, bomo poročali. Vrnila se bo zvečer v Slovenski dom. Udeleženci bodo postreženi "gobovo večerje" (mushroom supper); žeje tudi ne bo treba trpeti. Pridite vse in privede s seboj mladino, da jo začerterisimo v socialistično delo, kajti od nje je odvisno, kako bo urejen svet v bodočnosti. — Joe Korsic, tajnik kluba.

Poročilo s konference

Bridgeport, O. — Konference socialističnega klubova in društva Prosvetne matice dne 22. jan. v Bridgeportu se je udeležilo nad dvajset zastopnikov in zastopnikov. Kluba št. 2 in 95 mesta poslala delegatov, niti nista sporodili.

Tajnik P. Begnik je podal podrobno poročilo o poslovanju kluba in njegovih odsekov v preteklem letu. Deležna je bilo objavljeno v "Pravu lidu".

Mladinski odsek klubova se na priporočile J. Raka reorganizira v mlađinski odbor (Youth Committees), ki bo vrsil agitacijo med mladino in pridobil člane direktno v klub, ob enem pa prijeval predavanja za mladino in druge prirede agitacijskega značaja.

Po končanem dnevnem redu je predaval Fr. Zaitz. Predmet njegovega govora je bil, "Kako se izvrši socialistični preobrat v Zed državah". Diskusije so se udeležili F. A. Vider, A. Garden in Joško Ovenc.

Klubova prihodnja prireditev je v nedeljo 5. februarja v dvorani ČSPS, kjer bo vprizorjena komedija "Glavni dobitek". — P. O.

Seja v Sheboyganu

Sheboygan, Wis. — Seja kluba št. 235 JSZ se bo vršila v četrtek 9. februarja ob 7:30 zvečer v Pinkovic dvorani. Pridite vse! Kdor še nima vseh članskih znakov za lanske mesce, naj si jih nabavi na tej seji, ker moramo potem ostale vrniti Zvezzi — Frances Skrub, tajnika.

(Op. u. — Ostali deli dopisa bo priobčeni v prihodnji številki.)

Klub št. 1 dobil dvanajst novih članov

Chicago, Ill. — Na prošli seji kluba št. 1 v petek 27. januarja je bilo predlaganih 12 novih članov. Sedem jih je bilo navzočih na seji in sprejetih, ostali pa so bili zadržani vselej opravkov ali bolezni in se udeležile prihodnje. Izmed sprejetih jih je predlagal v klub agitacijski odbor, enega John Rak in enega Antonija Korsica, tajnika kluba.

Klub je izvolil dva delegata v odbor za skupno pravno poslavo in dva delegata v konferenco delavskih organizacij v lawndalskem okraju, katera doda agitacijo za državno zavarovanje delavcev proti brezpolnosti in za takojšnjo izdatno podporo onim, ki so brez sredstev.

Tajnik P. Begnik je podal podrobno poročilo o poslovanju kluba in njegovih odsekov v preteklem letu. Deležna je bilo objavljeno v "Pravu lidu".

Mladinski odsek klubova se na priporočile J. Raka reorganizira v mlađinski odbor (Youth Committees), ki bo vrsil agitacijo med mladino in pridobil člane direktno v klub, ob enem pa prijeval predavanja za mladino in druge prirede agitacijskega značaja.

Po končanem dnevnem redu je predaval Fr. Zaitz. Predmet njegovega govora je bil, "Kako se izvrši socialistični preobrat v Zed državah". Diskusije so se udeležili F. A. Vider, A. Garden in Joško Ovenc.

Klubova prihodnja prireditev je v nedeljo 5. februarja v dvorani ČSPS, kjer bo vprizorjena komedija "Glavni dobitek". — P. O.

Na seji se je predaval Fr. Zaitz. Predmet njegovega govora je bil, "Kako se izvrši socialistični preobrat v Zed državah". Diskusije so se udeležili F. A. Vider, A. Garden in Joško Ovenc.

Klubova prihodnja prireditev je v nedeljo 5. februarja v dvorani ČSPS, kjer bo vprizorjena komedija "Glavni dobitek". — P. O.

Na seji se je predaval Fr. Zaitz. Predmet njegovega govora je bil, "Kako se izvrši socialistični preobrat v Zed državah". Diskusije so se udeležili F. A. Vider, A. Garden in Joško Ovenc.

Klubova prihodnja prireditev je v nedeljo 5. februarja v dvorani ČSPS, kjer bo vprizorjena komedija "Glavni dobitek". — P. O.

Na seji se je predaval Fr. Zaitz. Predmet njegovega govora je bil, "Kako se izvrši socialistični preobrat v Zed državah". Diskusije so se udeležili F. A. Vider, A. Garden in Joško Ovenc.

Klubova prihodnja prireditev je v nedeljo 5. februarja v dvorani ČSPS, kjer bo vprizorjena komedija "Glavni dobitek". — P. O.

Na seji se je predaval Fr. Zaitz. Predmet njegovega govora je bil, "Kako se izvrši socialistični preobrat v Zed državah". Diskusije so se udeležili F. A. Vider, A. Garden in Joško Ovenc.

Klubova prihodnja prireditev je v nedeljo 5. februarja v dvorani ČSPS, kjer bo vprizorjena komedija "Glavni dobitek". — P. O.

Na seji se je predaval Fr. Zaitz. Predmet njegovega govora je bil, "Kako se izvrši socialistični preobrat v Zed državah". Diskusije so se udeležili F. A. Vider, A. Garden in Joško Ovenc.

Klubova prihodnja prireditev je v nedeljo 5. februarja v dvorani ČSPS, kjer bo vprizorjena komedija "Glavni dobitek". — P. O.

Na seji se je predaval Fr. Zaitz. Predmet njegovega govora je bil, "Kako se izvrši socialistični preobrat v Zed državah". Diskusije so se udeležili F. A. Vider, A. Garden in Joško Ovenc.

Klubova prihodnja prireditev je v nedeljo 5. februarja v dvorani ČSPS, kjer bo vprizorjena komedija "Glavni dobitek". — P. O.

Na seji se je predaval Fr. Zaitz. Predmet njegovega govora je bil, "Kako se izvrši socialistični preobrat v Zed državah". Diskusije so se udeležili F. A. Vider, A. Garden in Joško Ovenc.

Klubova prihodnja prireditev je v nedeljo 5. februarja v dvorani ČSPS, kjer bo vprizorjena komedija "Glavni dobitek". — P. O.

Na seji se je predaval Fr. Zaitz. Predmet njegovega govora je bil, "Kako se izvrši socialistični preobrat v Zed državah". Diskusije so se udeležili F. A. Vider, A. Garden in Joško Ovenc.

Klubova prihodnja prireditev je v nedeljo 5. februarja v dvorani ČSPS, kjer bo vprizorjena komedija "Glavni dobitek". — P. O.

Homeless Wanderers In Wealthy U.S.A.

HOME, SWEET HOME

These words sound like an air from mighty far to an ever increasing number of people in this great and wealthy republic of ours. This applies not to dwellers in the municipal lodging houses, in other similar "Hotels," or under the city bridges or in the various Hoovervilles, lately erected in the hundreds by the millions of despoiled and depressed, or "under-privileged" as police national politicians choose to call them. We refer here to the rapidly rising numbers of individuals of all ages, and whole families among them, who travel the country's high-and-by-ways and never have a place which is theirs for longer than a day, if for so long. The U.S. Children's Bureau and the National Association of Travelers' Aid Societies give the number of these "transients" as 25,000 families and 200,000 boys and young men, but even so conservative a person as Newton D. Baker, in a recent article, concedes that "the actual count, beyond doubt, is several times the reported figures, and that this army is gaining rapidly in numerical strength." The

New Members in Vienna

Vienna Social-Democrats carried out during November a great membership campaign, the object of which was to get 10,000 new members for the party. The Arbeiter-Zeitung now reports that 13,087 new members were secured, so that the objective aimed at was surpassed. Of the new members 6,182 are men and 6,905 are women. These magnificent results of a membership campaign in a city where four-fifths of all the men and two-fifths of all the women who vote Social-Democrat are members of the party is a testimony to the driving power and organizing ability of Red Vienna.

Milestones of Democracy

Magna Charta, Declaration of Independence, Emancipation Proclamation, Homestead act, mortgages, notes, notices of foreclosure.

—American Guardian.

A Proposal for "Dividing Up"

Senator Huey P. Long of Louisiana, known as the "Kingfish", is battling in the upper house for what he calls "decentralization of wealth". He contends that the Democratic Party is in some way pledged to this idea. In a recent address he declared that neither Republican nor Democratic leaders in the Senate "are undertaking to carry out the mandate of the people of the United States to decentralize wealth". He holds that Hoover in his Madison Square Garden speech

and Roosevelt in his speech at Columbus last year approved this idea.

After citing the hunger and unemployment in many states Senator Long declared: "It is, therefore, up to us by some means, by some process, to obtain organized, concerted legislative effort in the Senate and in the other House to transfer into law this mandate to decentralize and spread the wealth of this country among the people."

Our Doings Here and There

By JOHN RAK

Sunday February 5, the dramatic section of branch 1 will present a three act comedy — First Prize — at the CSPS Hall on 18th and May sts. There are many hilarious scenes in this play portraying a professor who had won a million dollar lottery. The professor gives a big party and invites his old friends to celebrate his good fortune. As two women argue it out who's who and what's what, news comes to the professor that there has been some mistake in the lottery and that he is not the winner. Here is where his troubles start. How to raise the money to pay for the expensive things he had purchased and the big party? Of course his friends help him out. How everything ends up we will see Sunday. Secure your tickets in advance for 50c. Admission at the door will be 75c. A dance with Johnny Kochevar's orchestra playing will follow the program.

In a Land of Plenty

It seems terrible in a land of plenty that men and women are goaded to self-destruction for the want of material necessities. Every day the newspapers contain tragic reports of suicide, murder and other forms of violence due to poverty and want.

It is difficult to understand how any intelligent and humane person can justify an industrial system that bears such evil fruits.

DETROIT AT WORK

A record crowd witnessed the operetta given Sunday, January 15, by the singing society Svoboda. Many were unable to hear or see the performances as the hall was too small.

On January 21, a group from both English Sections of JSF branches here attended the initiation meeting of the newly organized English Section of the Bohemian branch. Thirty-eight men and women signed up to join the Socialist party and 31 applicants were initiated. As the county organizer, comrade Kent was delayed, comrades Naysmith from branch 1, Heller from the YPSL'S, E. Menton and S. Kavicic from our section and several others spoke. After the meeting refreshments were served and dancing followed. We wish the Bohemian comrades plenty of success.

Recently 3 strikes occurred in the city of Detroit. The capitalist newspapers would not give any publicity regarding these strikes at first. It's outrageous when women work for seven cents an hour and the men for twelve cents. At the Motor Products Co., 1,200 men went on strike. It was said that the Briggs Co. attempted to send their men into the Motor Products plant and then hire new men for their work. But the men refused to scab. More publicity about these strikes will appear in the Detroit Leader, a new Socialist weekly, starting the first week in February. This paper will be issued by a group of party members.

At the Socialist county convention held January 21, about 100 delegates represented twenty-one branches. A county constitution was adopted. A report of six mob actions caused by Communists at different Socialist meetings was given. The convention

also went on record that all candidates for any office must run as Socialist regardless of what election. It was urged that the petitions to place our candidates on the ballot be returned immediately. If you haven't got your quota of signatures, do not keep the petition, but turn it in at the county headquarters, 69 Erskine. The speakers bureau reported that they now have a good number of lecturers. Different organizations have been notified that they are now available.

Norman Thomas will speak at four meetings of the Teachers Association in Detroit. He will also appear at other meetings of this organization throughout the state.

In the Spring election comrade Londal will be our candidate for county auditor and Edloff for Drain Commission. In Lincoln park four Socialists are running for city council. One member was expelled from the party because she was running on the independent ticket.

A Polish Socialist branch was organized in Hamtramck, Mich., January 21. In the near future an English branch will be organized. Hamtramck is the Communist stronghold.

Both Menton comrades and S. Kavicic of English Section 114 and comrades Cesen, Lajovec and Korosec of 115 will debate on Friday, February 24, at the Slovene Workers Home. The subject will be selected by the debators. A mushroom supper and entertainment after the debate is promised.

The play R. U. R. is progressing along fine. I have been informed that the director has two people for each part. The best man wins, of course.

Andrew Grum, Jr. Detroit, Mich.

An Invitation to Milwaukeeans

Branch 37 will hold a domača zava at the lower S. S. Turn Hall, Saturday, February 4. The admission is 35c in advance and 40c at the door. Tickets may be obtained from any member of the branch. Free lunch will be served and other refreshments sold at depression prices. An enjoyable program is in store for all who attend. Let's all be there, for we'll have a jolly good time.

Another dance will be sponsored by the English Section of branch 37 on Saturday evening, February 25, at the S. S. Turn Gym. Everyone who attended our last dance will surely want to be present at this af-

The Constitution Badly in Need of Alterations

A constitutional convention, to frame a better constitution for the United States, is needed, as Oswald Garrison Villard stated in his Milwaukee lecture.

If they were in the majority, they might strike out the bill of rights, and not improve but worsen the rest of the constitution. Then we'd be worse off than before.

If however, the friends of progress are in the majority, a constitutional convention could frame a constitution which would be a great improvement over the present one.

The present constitution, as Mr. Villard says, was pretty good for its time, but the nation has traveled a long way from the days when there were no railroads, no telegraphs, no telephones, no automobiles, no airplanes, no

great industries, and no labor-saving machines worth mentioning. The constitutions does not fit the present era. Still less does it fit the era that is approaching with seven-league boots.

But, while it is true that a new constitution is needed, it should not be assumed that the industries cannot be socialized under the old constitution. They can—under the implied powers.

The implied powers have been used by the enemies of the people to put over anything they wanted. These powers can also be used by the people themselves

—The Milwaukee Leader

SEARCHLIGHT

By DONALD J. LOTRICH

From time to time we have commented on the income tax refunds expressing the viewpoint that it was outrageous to think that experts could make so many mistakes in filing income tax returns. We could not get it into our little cranium how these wizards at Washington could correct the mistakes of the experts. Evidently many congressmen felt the same way, so, they passed a law to, so to speak, to control these enormous tax refunds. But Herbert Hoover couldn't stand it and so vetoed the bill. The matter of passing upon income tax refunds is too serious a problem for any senate committee to pass upon, according to Hoover. We need fellows like Mellon and Mills to do that, for they are indebted directly to the wealthy class for their campaign millon and now they are only fulfilling their campaign promises. The money refunded during the past few years could serve as relief money for the poor and destitute only for the ties that bind the corrupt politicians and their corrupt business associates. Instead of refunding these vast sums the Socialists would even tax the rich barons heavier were they in power.

Many years of internal strife, lack of work and the subsequent lack of necessities of decent living has made the Progressive Miners alert, steadfast in their cause and somewhat radical. Where, in the years past Socialist speakers and propagandists have received only lukewarm responses they are helping to form Socialist locals in numerous mining localities now. The local mining districts have given the Socialist ticket, at the last election, a substantial vote. We want these men to continue in their struggle until they achieve their full program. We want them to keep a solid union devoid of the Walkers and Liverwises. We also urge them to unite with the Socialists and let the Socialist Party serve them on the political front in the same manner that the Progressive Union serves them on the industrial front. Together we can make each other stronger.

Demonstrations of the Progressive Miners' Ladies Auxiliary, especially at Springfield last week, have been very effective. If for no other reason, the large number of parades gives the onlookers the feeling that it is a good strong organization.

When orderly conducted it creates a favorable feeling and sentiment for the Progressive Union. On top of all these benefits, is the one of advertising. It would cost the Union thousands of dollars to pay for the publicity these ladies secured for their men.

Socialist Club No. 1 JSF held its January meeting last Friday. It was probably the best attended meeting in a year. The occasion was further heartened by the proposal of eleven new applicants, seven of whom were accepted and four carried over until the next meeting. Comrade Zaitz lectured on "the manner of changing our social order," following the regular business. Comrade Bernik gave a lengthy annual financial report, which was favorably received and various other reports were unusually good.

Wisconsin First to Swing Into Action on Socialist "Four Year Plan"

Partly because of the accident of a previously arranged convention occurring right after the announcement of a national "four year plan" of Socialist growth, the Wisconsin party was the first state organization to throw its official weight behind the new program for party education and organization. Under the supervision of Leo Krzycki, state secretary, and Andrew J. Biemiller, educational director, Milwaukee local has already started to work, and other locals in the state will get their drives under way this week.

The plan, as outlined by the organization committee of the party, is comprehensive in detail. It embraces the distribution of literature, with a goal of five million pieces in 1933 increasing to fifty million by 1936. It calls for ten thousand new mem-

Talburt in The Washington (D. C.) T